

Predmet C-300/20

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 98. stavka 1.
Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

7. srpnja 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

Bundesverwaltungsgericht (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

4. svibnja 2020.

Tužitelj i podnositelj revizije:

Bund Naturschutz in Bayern e. V.

Tuženik i druga stranka u revizijskom postupku:

Landkreis Rosenheim

Uz sudjelovanje:

Landesanwaltschaft Bayern (državno odvjetništvo savezne zemlje Bavarske, Njemačka), Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht (predstavnik interesa savezne zemlje pred Bundesverwaltungsgerichtom (Savezni upravni sud, Njemačka))

Predmet glavnog postupka

Dopuštenost i osnovanost zahtjeva za nadzor zakonitosti nacionalne uredbe o području očuvanja krajolika koji je podnijelo udruženje za zaštitu okoliša

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Zahtjev za prethodnu odluku podnesen na temelju članka 267. UFEU-a radi pojašnjenja pitanja zahtijeva li se pravom Unije strateška procjena okoliša prije donošenja uredbe o zaštiti prirode za područje očuvanja krajolika ili barem odluka države članice o provođenju takve procjene

Prethodna pitanja

1. Treba li članak 3. stavak 2. točku (a) Direktive 2001/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2001. o procjeni učinaka određenih planova i programa na okoliš (SL 2001., L 197, str. 30.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svežak 13., str. 17.) tumačiti na način da se okvir za buduće odobravanje provedbe projekata navedenih u Prilozima I. i II. Direktivi 2011/92/EU (u dalnjem tekstu: Direktiva o PUO-u) određuje već u slučaju kad se uredbom za zaštitu prirode i krajolika predviđaju opće zabrane s mogućnosti izuzeća i odobrenja koja nisu posebno povezana s projektima iz Prilogâ Direktivi o PUO-u?
2. Treba li članak 3. stavak 2. točku (a) Direktive 2001/42/EZ tumačiti na način da su planovi i programi za poljoprivredu, šumarstvo, uporabu zemlje itd. izrađeni kad je njihov cilj određivanje referentnog okvira upravo za jedno ili više tih područja? Ili je dovoljno ako se za zaštitu prirode i krajolika uređuju opće zabrane i odobrenja koje treba provjeriti u postupku izdavanja odobrenja za velik broj projekata i uporaba i koji mogu neizravno („refleksno“) utjecati na jedno ili više tih područja?
3. Treba li članak 3. stavak 4. Direktive 2001/42/EZ tumačiti na način da se određuje okvir za buduće odobravanje provedbe projekata ako se uredbom donešenom za zaštitu prirode i krajolika za velik broj apstraktno opisanih projekata i mjera u području očuvanja određuju opće zabrane i odobrenja, ali se ne mogu ni predvidjeti ni planirati konkretni projekti prilikom donošenja te uredbe te stoga ne postoji posebna povezanost s konkretnim projektima?

Navedene odredbe prava Unije

Direktiva 2001/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2001. o procjeni učinaka određenih planova i programa na okoliš (u dalnjem tekstu: Direktiva o SPVO-u), osobito uvodne izjave 10. i 11., članak 3.

Direktiva 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (u dalnjem tekstu: Direktiva o PUO-u) (SL 2012., L 26, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svežak 27., str. 3.), osobito Prilozi I. i II.

Navedene nacionalne odredbe

Verwaltungsgerichtsordnung (Zakon o upravnim sudovima, u dalnjem tekstu: VwGO), članak 47.

Gesetz über ergänzende Vorschriften zu Rechtsbehelfen in Umweltangelegenheiten nach der EG-Richtlinie 2003/35/EG (Umwelt-Rechtsbehelfsgesetz) (Zakon o dodatnim odredbama o pravnim sredstvima u

pitanjima okoliša u skladu s Direktivom 2003/35/EZ (Zakon o pravnim sredstvima u pitanjima okoliša, u dalnjem tekstu: UmwRG), članci 1. i 2.

Gesetz über die Umweltverträglichkeitsprüfung (Zakon o procjeni učinaka na okoliš, u dalnjem tekstu: UVPG), članci 2. i 35.

Gesetz über Naturschutz und Landschaftspflege (Bundesnaturschutzgesetz) (Zakon o zaštiti prirode i očuvanju krajolika (Savezni zakon o zaštiti okoliša, u dalnjem tekstu: BNatSchG), članci 20. i 26.

Bayerisches Gesetz über den Schutz der Natur, die Pflege der Landschaft und die Erholung in der freien Natur (Bayerisches Naturschutzgesetz) (Zakon savezne zemlje Bavarske o zaštiti prirode, održavanju krajolika i rekreaciji u prirodi (Zakon savezne zemlje Bavarske o zaštiti prirode, u dalnjem tekstu: BayNatSchG), članci 12., 18. i 51.

Verordnung des Landkreises Rosenheim über das Landschaftsschutzgebiet „Inntal Süd“ (Uredba okruga Rosenheim o području očuvanja krajolika „Inntal Süd“, u dalnjem tekstu: Uredba okruga o očuvanju krajolika) od 10. travnja 2013., članci 1., 3., 4., 5. i 7.

Kratki pregled činjenica i postupka

- 1 Pitanja se postavljaju u sporu između udruženja koje je priznato na temelju UmwRG-a (tužitelj) i okruga Rosenheim (tuženik) u pogledu učinkovitosti uredbe o području očuvanja krajolika.
- 2 Tuženik je donio Uredbu okruga o očuvanju krajolika s učinkom od 27. travnja 2013. Uključio je tužitelja u postupak donošenja Uredbe, ali nije proveo ni stratešku procjenu okoliša ni prethodnu procjenu u pogledu takve procjene.
- 3 Uredbom okruga o očuvanju krajolika zaštićuje se područje površine od otprilike 4021 hektar. U području očuvanja krajolika zabranjuju se sve radnje koje mogu uzrokovati promjenu područja ili koje nisu u skladu sa svrhom zaštite područja očuvanja krajolika.
- 4 Tužitelj podnosi zahtjev za provjeru zakonitosti Uredbe okruga o očuvanju krajolika. Sud nižeg stupnja odbio je zahtjev kao nedopušten. Sud koji je uputio zahtjev odlučuje o reviziji.

Kratki pregled obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

Relevantnost prethodnih pitanja

- 5 Tužiteljeva revizija nedopuštena je na temelju nacionalnog prava. U pogledu zahtjeva za nadzor zakonitosti na temelju VwGO-a nedostaje ovlast za podnošenje

zahtjeva jer tužitelj ne može istaknuti nikakvu povredu prava. Zahtjev za nadzor zakonitosti u pogledu okoliša ne dopušta se u skladu s UmwRG-om zato što Uredba okruga o očuvanju krajolika nije odluka u smislu UmwRG-a. Naime, u skladu s nacionalnim pravom, donošenje Uredbe nije podrazumijevalo nikakvu obvezu provođenja strateške procjene okoliša ili prethodne procjene.

- 6 Odgovor na prethodna pitanja mogao bi dovesti do uspjeha tužitelja. Prvim dvama pitanjima nastoji se pojasniti je li u pogledu Uredbe okruga o očuvanju krajolika na temelju članka 3. stavka 2. točke (a) Direktive o SPUO-u postojala obveza provođenja strateške procjene okoliša. U tom bi slučaju bilo dopušteno pravno sredstvo na temelju UmwRG-a. U slučaju da je prije donošenja Uredbe okruga o očuvanju krajolika bila potrebna strateška procjena okoliša u skladu s člankom 3. stavkom 2. točkom (a) Direktive o SPUO-u, tužiteljeva revizija prihvatila bi se i u ovom predmetu. Sud koji je uputio zahtjev u tom bi slučaju Uredbu okruga o očuvanju krajolika vjerojatno trebao proglašiti ništavom zbog toga što se previdio postupovni korak nužan za donošenje Uredbe.
- 7 Treće pitanje koje se odnosi na članak 3. stavak 4. Direktive o SPUO-u također je relevantno za donošenje odluke. Ako se Uredbom okruga o očuvanju krajolika trebao odrediti okvir za buduće odobravanje provedbe projekata u smislu članka 3. stavka 4. Direktive o SPUO-u, tuženik je u skladu s nacionalnim pravom u pogledu Uredbe okruga o očuvanju krajolika trebao provesti prethodnu procjenu i stoga preispitivanje pojedinačnih slučajeva u smislu članka 3. stavka 5. Direktive o SPUO-u. U tom bi se slučaju dopustilo pravno sredstvo u okviru analogne primjene UmwRG-a. To bi pravno sredstvo u svakom slučaju bilo osnovano u slučaju da je iz prethodne procjene trebala proizlaziti obveza provođenja strateške procjene okoliša. U tom bi slučaju Uredbu okruga o očuvanju krajolika trebalo proglašiti ništavom.
- 8 Sud koji je uputio zahtjev upućuje na to da su pitanja vrlo značajna i izvan ovog konkretnog predmeta. U praksi Savezne Republike Njemačke dosad se polazilo od toga da u pogledu određivanja područja očuvanja, uključujući određivanja posebnih područja očuvanja u skladu s Direktivom 92/43/EEZ ne treba provesti ni stratešku procjenu okoliša ni odgovarajuću prethodnu procjenu. Stoga se nisu provodile takve procjene. Ako odgovor Suda Europske unije dovede do obveze strateške procjene okoliša na temelju prava Unije ili u svakom slučaju do obveze prethodne procjene na temelju nacionalnog prava, moguće je da bi velik broj određivanja područja očuvanja koja su se provela nakon roka za prenošenje Direktive o SPUO-u, koji je istekao 21. srpnja 2004., bio obuhvaćen postupovnom pogreškom. Takva postupovna pogreška u skladu s nacionalnim pravom u načelu dovodi do ništavosti uredbe potrebne za određivanje. Tako bi uvođenje obveze strateške procjene okoliša ili prethodne procjene moglo znatno smanjiti razinu zaštite okoliša i krajolika koja je postignuta u Njemačkoj (vidjeti u tom pogledu i nedavno mišljenje nezavisnog odvjetnika M. Camposa Sánchez-Bordone u predmetu A i dr., (vjetroelektrane u općinama Aalter i Nevele), C-24/19, EU:C:2020:143).

Prvo pitanje

- 9 Sud koji je uputio zahtjev ima dvojbe u pogledu pitanja proizlazi li iz članka 3. stavka 2. točke (a) Direktive o SPUO-u za donošenje Uredbe o području očuvanja krajolika obveza provođenja strateške procjene okoliša.
- 10 U skladu s člankom 3. stavkom 1. Direktive o SPUO-u, za planove i programe iz članka 3. stavaka 2. do 4. Direktive o SPUO-u koji bi mogli imati značajne učinke na okoliš predviđa se procjena okoliša na temelju članka 4. do 9. navedene direktive. U skladu s člankom 3. stavkom 2. točkom (a) Direktive o SPUO-u, procjena okoliša, pri čemu se u obzir uzima stavak 3., provodi se za sve planove i programe koji su izrađeni za poljoprivredu, šumarstvo, ribarstvo, energetiku, industriju, prijevoz, gospodarenje otpadom, gospodarenje vodama, telekomunikacije, turizam, prostorno planiranje ili uporabu zemlje i koji određuju okvir za buduće odobravanje provedbe projekata navedenih u Prilozima I. i II. Direktivi 85/337/EEZ, sada Direktivi 2011/92/EU (vidjeti članak 14. stavak 2. Direktive 2011/92).

Postojanje plana ili programa u smislu članka 2. točke (a) Direktive o SPUO-u

- 11 Na temelju sudske prakse Suda (presude od 11. rujna 2012., Nomarchiaki Aftadioikisi Aitoloakarnanias i dr., C-43/10, EU:C:2012:560, t. 94. i sljedeća, i od 27. listopada 2016., D’Oultremont i dr., C-290/15, EU:C:2016:816, t. 52; vidjeti također presudu od 12. lipnja 2019., CFE, C-43/18, EU:C:2019:483, t. 54. i navedena sudska praksa; nadalje, presuda od 22. ožujka 2012., Inter-Environnement Bruxelles i dr., C-567/10, EU:C:2012:159, t. 41.), sud koji je uputio zahtjev prepostavlja da je u pogledu Uredbe okruga o očuvanju krajolika riječ o planu ili programu u smislu članka 2. točke (a) Direktive o SPUO-u.

Određivanje okvira za odobravanje projekata

- 12 Člankom 3. stavkom 2. točkom (a) Direktive o SPUO-u prepostavlja se da se planom ili programom određuje okvir za buduće odobravanje provedbe projekata navedenih u Prilozima I. i II. Direktivi o PUO-u. U skladu sa sudskom praksom Suda, pojam „planovi i programi“ odnosi na svaki akt koji, definirajući pravila i postupke, uspostavlja značajan skup kriterija i uvjeta za odobravanje i provedbu jednog ili više projekata koji bi mogli imati značajne učinke na okoliš (presude od 11. rujna 2012., Nomarchiaki Aftadioikisi Aitoloakarnanias i dr., C-43/10, EU:C:2012:560, t. 94. i sljedeća, od 27. listopada 2016., D’Oultremont i dr., C-290/15, EU:C:2016:816, t. 52., od 8. svibnja 2019., Verdi Ambiente e Società (VAS) – Aps Onlus i dr., C-305/18, EU:C:2019:384, t. 50. i od 12. lipnja 2019., CFE, C-43/18, EU:C:2019:483, t. 61.). U skladu s presudama od 7. lipnja 2018., Inter-Environnement Bruxelles i dr. (C-671/16, EU:C:2018:403, t. 55.) i od 7. lipnja 2018., Thybaut i dr., (C-160/17, EU:C:2018:401, t. 55.), pojam „značajan skup kriterija i postupaka“ treba tumačiti kvalitativno. Time se nastoje izbjegći moguće strategije zaobilazeњa obveza propisanih Direktivom o SPUO-u, koje se mogu pojavit u obliku fragmentiranja mjera, čime se smanjuje koristan učinak te

direktive (također presuda od 8. svibnja 2019., Verdi Ambiente e Società (VAS) – Aps Onlus i dr., C-305/18, EU:C:2019:384, t. 51.).

- 13 Kako bi se utvrdilo određuje li plan, odnosno program, okvir unutar kojeg bi se u budućnosti mogla odobriti provedba projekata navedenih u Prilozima I. i II. Direktivi o PUO-u, potrebno je ispitati sadržaj i cilj tog plana ili programa, uzimajući u obzir opseg procjene utjecaja projekata na okoliš kako je tom direktivom predviđeno (presuda Suda od 17. lipnja 2010., Terre wallonne i Inter-Environnement Wallonie, C-105/09 i C-110/09, EU:C:2010:355, t. 45.).
- 14 S obzirom na prethodno navedeno, sud koji je uputio zahtjev ima dvojbe u pogledu pitanja određuje li Uredba okruga o očuvanju krajolika okvir u smislu članka 3. stavka 2. točke (a) Direktive o SPUO-u.
- 15 Točno je da se tom uredbom uređuje niz općih zabrana i odobrenja za velik broj projekata i uporaba. Tako se u skladu s člankom 4. Uredbe okruga o očuvanju krajolika zabranjuju sve radnje koje mogu uzrokovati promjenu područja ili koje nisu u skladu sa svrhom zaštite područja očuvanja krajolika. Člankom 5. stavcima 1. i 2. Uredbe okruga o očuvanju krajolika omogućuje se uvođenje različitih mjera na temelju odobrenja, koje se zabranjuju na temelju članka 4. Uredbe okruga o očuvanju krajolika. Nапослјетку, člankom 6. Uredbe okruga o očuvanju krajolika predviđaju se odstupanja od ograničenja Uredbe, a člankom 7. Uredbe okruga o očuvanju krajolika predviđa se mogućnost izuzećâ.
- 16 Međutim, dvojbeno je pitanje je li to dovoljno kako bi se pretpostavilo određivanje okvira u smislu Direktive. U skladu sa strukturom članka 3. Direktive o SPUO-u, cilj uvjetâ jest određivanje okvira za buduće odobrenje provedbe projekata navedenih u Prilozima I. i II. Direktivi o PUO-u i povezivanje s jednim od područja navedenih u članku 3. stavku 2. točki (a) Direktive o SPUO-u radi razgraničenja planova i programa obuhvaćenih člankom 3. stavkom 4. Direktive o SPUO-u. Takvo razgraničenje potrebno je zato što odredbe imaju različite pravne posljedice. U pogledu planova i programa obuhvaćenih člankom 3. stavkom 2. Direktive o SPUO-u uvijek treba provesti stratešku procjenu okoliša. Suprotno tomu, u pogledu planova i programa koje obuhvaća članak 3. stavak 4. Direktive o SPUO-u treba provesti stratešku procjenu okoliša samo ako su države članice u skladu s člankom 3. stavkom 5. Direktive o SPUO-u odredile da iz tih planova i programa mogu proizlaziti značajni učinci na okoliš; procjena okoliša nije potrebna osim u tom slučaju (vidjeti također uvodnu izjavu 11. Direktive o SPUO-u).
- 17 Stoga sud koji je uputio zahtjev smatra da određivanje okvira u smislu članka 3. stavka 2. točke (a) Direktive o SPUO-u treba biti konkretno usmjereno na projekte, odnosno biti posebno povezano s projektima iz Priloga I. i II. Direktivi o PUO-u. Planovima i programima treba odrediti referentni, odnosno zakonodavni okvir za buduće odobravanje provedbe projekata koji prema mišljenju autora Direktive redovito imaju značajne učinke na okoliš i čije učinke na okoliš već zbog toga treba procijeniti na višoj razini, koja nadilazi odobrenje konkretnog

projekta i prethodi tom odobrenju (vidjeti mišljenje nezavisnog odvjetnika M. Camposa Sánchez-Bordone u predmetu A i dr. (vjetroelektrane u općinama Aalter i Nevelle), C-24/19, EU:C:2020:143, t. 33., 35. i 74.). Sud je u tom smislu utvrdio referentni, odnosno zakonodavni okvir za odobravanje provedbe projekata primjerice kad se plan odnosi na tehničke standarde, načine korištenja, standarde razine buke itd. i na taj način utvrđuje uvjete koji se primjenjuju u određenom području i pod kojima se mogu odobriti konkretni projekti (vidjeti presudu od 27. listopada 2016., D’Oultremont i dr., C-290/15, EU:C:2016:816, t. 50.). Nezavisni odvjetnik M. Campos Sánchez-Bordona upućuje na tu sudsku praksu u svojem mišljenju u predmetu A i dr. (vjetroelektrane u općinama Aalter i Nevelle), C-24/19, EU:C:2020:143, t. 93.) i ističe da se spornim flamanskim propisom u tom predmetu detaljno uređuju odredbe o osjetljivim pitanjima kao što su buka, treperenje sjene, sigurnost i priroda vjetroelektrana. Sud koji je uputio zahtjev smatra da u tim okolnostima nije dovoljno da plan ili program, primjerice zbog širine svojeg područja primjene, (slučajno) obuhvaća i „projekte navedene u Prilozima I. ili II. Direktivi 2011/92/EU”, a da se sami ti projekti ne uzimaju u obzir ili da se njihovim odobravanjem ne upravlja ciljano.

- 18 Ako je potrebna povezanost s projektom, Uredba okruga o očuvanju krajolika ne određuje nikakav okvir za buduće odobravanje provedbe projekata navedenih u Prilozima I. ili II. Direktivi o PUO-u. To proizlazi već iz zaštitne svrhe Uredbe okruga o očuvanju krajolika. Uredba ni u preostalom dijelu ne sadržava nikakvu posebnu odredbu za odobravanje provedbe projekata u smislu Priloga I. i II. Direktivi o PUO-u. Takva Uredba o području očuvanja krajolika ne upravlja odobravanjem projekata, nego je njezin cilj prije svega sprečavanje ili u svakom slučaju oblikovanje projekata u skladu sa zaštitom prirode.

Drugo pitanje

- 19 Drugo pitanje odnosi se na dodatni uvjet iz članka 3. stavka 2. točke (a) Direktive o SPUO-u, u skladu s kojim treba izraditi planove i programe za poljoprivredu, šumarstvo, ribarstvo, energetiku, industriju, prijevoz, gospodarenje otpadom, gospodarenje vodama, telekomunikacije, turizam, prostorno planiranje ili uporabu zemlje. Sud koji je uputio zahtjev ima dvojbe u pogledu toga je li to ovdje slučaj jer je Uredba okruga o očuvanju krajolika izrađena za zaštitu prirode i očuvanje krajolika i stoga ne za jedno od prethodno navedenih područja.
- 20 U skladu s uvodnom izjavom 10. Direktive o SPUO-u, povezivanje s područjem iz članka 3. stavka 2. točke (a) Direktive o SPUO-u prepostavlja da je u navedenim područjima obično riječ o značajnim učincima na okoliš i stoga u pogledu planova u načelu treba provesti stratešku procjenu okoliša. To prepostavlja da se plan ili program može jasno povezati s određenim područjem. Članak 3. stavak 2. točka (a) Direktive o SPUO-u to održava u činjenici da plan ili program u tom području treba biti „izrađen” i stoga ciljano i svrhovito sastavljen u pogledu tog područja. Člankom 5. Direktive o SPUO-u potvrđuje se ta tvrdnja. U skladu s tim člankom, u izvješću o okolišu treba među ostalim uzeti u obzir moguće značajne učinke provođenja plana ili programa na okoliš kao i utvrđivanje, opis i procjenu

razumnih alternativnih rješenja (stavak 1.) te navesti informacije u pogledu faze plana ili programa u postupku donošenja (stavak 2.). Ti se zahtjevi prilagođavaju planovima i programima za područja navedena u članku 3. stavku 2. točki (a) Direktive o SPUO-u, ali nisu primjereni u pogledu pravne uredbe čiji je cilj zaštita okoliša i očuvanje krajolika. U tim je okolnostima logično da se područja zaštite okoliša i očuvanja krajolika ne navode u članku 3. stavku 2. točki (a) Direktive o SPUO-u.

- 21 Dosad se u sudskoj praksi Suda samo neznatno pridavala pozornost uvjetu „izrade” u određenom području (primjerice presuda od 12. lipnja 2019., CFE, C-43/18, EU:C:2019:483, t. 61. i sljedeća; vidjeti također presudu od 7. lipnja 2018., Inter-Environnement Bruxelles i dr., C-671/16, EU:C:2018:403, t. 43. i sljedeća u pogledu područja prostornog planiranja i uporabe zemlje). Sud koji je uputio zahtjev smatra da je u tim okolnostima potrebno da Sud pojasni pitanje pretpostavlja li „izrada” ciljanu i svrhovitu usmjerenost na jedno od područja navedenih u članku 3. stavku 2. točki (a) Direktive o SPUO-u ili je dovoljno da planovi i programi zaista imaju učinak na navedena područja (u ovom slučaju: poljoprivrednu, šumarstvo, uporabu zemlje) iako su izrađeni za drugo područje koje nije obuhvaćeno člankom 3. stavkom 2. točkom (a) Direktive o SPUO-u (u ovom slučaju: zaštita prirode i očuvanje krajolika). Pojašnjenje tog pitanja vrlo je važno zato što „izrada” za određeno područje razgraničava planove i programe u smislu članka 3. stavka 2. točke (a) Direktive o SPUO-u od planova i programa na temelju članka 3. stavka 4. Direktive o SPUO-u.

Treće pitanje

- 22 Treće pitanje odnosi se na tumačenje članka 3. stavka 4. Direktive o SPUO-u. To se pitanje postavlja samo ako Sud Europske unije smatra da je potrebna konkretna povezanost projekta s projektima navedenim u Prilozima I. i II. Direktivi o PUO-u (prvo pitanje) ili ako potvrđno odgovori na pitanje o nužnosti ciljane i svrhovite izrade u pogledu nekog od područja navedenih u članku 3. stavku 2. točki (a) Direktive o SPUO-u (drugo pitanje). Naime, u tom bi slučaju valjalo pretpostaviti da u pogledu Uredbe okruga o očuvanju krajolika nije trebalo provesti stratešku procjenu okoliša na temelju članka 3. stavka 2. točke (a) Direktive o SPUO-u.
- 23 U skladu s člankom 3. stavkom 4. Direktive o SPUO-u, države članice na temelju članka 3. stavka 5. Direktive o SPUO-u utvrđuju da li bi planovi i programi, osim onih iz članka 3. stavka 2., kojima se određuje okvir za buduće odobravanje provedbe projekata, mogli imati značajne učinke na okoliš. U skladu sa sudskom praksom Suda, uvjet „određivanja okvira” iz članka 3. stavka 4. Direktive o SPUO-u treba tumačiti kao i uvjet koji se navodi u članku 3. stavku 2. točki (a) Direktive o SPUO-u (vidjeti presudu od 12. lipnja 2019., CFE, C-43/18, EU:C:2019:483, t. 60.). Time se pitanja navedena u pod brojem 1 postavljaju i u pogledu članka 3. stavka 4. Direktive o SPUO-u. Stoga je u skladu s prethodno navedenim razmatranjima i u ovom slučaju potrebna konkretna povezanost planova i programa s „projektima” za koje se određuje okvir. Naime, bez takvog okvira u konačnici ne bi, uz iznimku planova ili programa koji samo sadržavaju

odredbe za projekte koji ne zahtijevaju odobrenje (presuda od 12. lipnja 2019., CFE, C-43/18, EU:C:2019:483, t. 65.), postojali nikakvi planovi ili programi koji se ne obuhvaćaju područjem primjene Direktive o SPUO-u. To bi bilo protivno uvodnoj izjavi 11. Direktive o SPUO-u.

- 24 Stoga trećim pitanjem valja pojasniti koliko konkretno planovi i programi trebaju biti povezani s „projektima” za koje se utvrđuje okvir.

RADNI DOKUMENT